

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 551/2023-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **RECLAIM, a. s.**, Staromestská 3, Bratislava, IČO 46 076 760, zastúpenej Mgr. Martinom Babčaníkom, advokátom, Oravská ulica 1348/8, Miloslavov, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 5CoE/11/2023-113 z 23. marca 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu bola 27. júla 2023 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5CoE/11/2023-113 z 23. marca 2023. Sťažovateľka navrhuje, aby bolo napadnuté uznesenie zrušené, vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie a aby jej bola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľka vystupuje ako oprávnená v exekučnom konaní vedenom Okresným súdom Humenné (ďalej len „okresný súd“), v ktorom od povinných vymáhala svoju pohľadávku judikovanú zmenkovým platobným rozkazom. V priebehu konania v súlade s novelou Exekučného poriadku prijatou zákonom č. 438/2015 Z. z. doplnila svoj návrh na vykonanie exekúcie o všetky rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa vlastného vzťahu s povinným. Okresný súd uznesením č. k. 17Er/3/2010-92 z 25. októbra 2022 zastavil exekúciu s poukazom na § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku v spojení s § 39 ods. 4 a § 243f ods. 1 a 6 Exekučného poriadku a § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Konštatoval, že bez platnej dohody o vyplňacom práve nemôže byť platná

ani vyplnená zmenka, pričom podľa jeho názoru bola absolútne neplatná celá dohoda o vydaní a vyplnení biankozmenky z 23. novembra 2005, a to pre rozpor s dobrými mravmi, pretože vystavenie biankozmenky na zabezpečenie nároku z úverovej zmluvy je zneužitím práva, keďže zmenkovú sumu mohol do biankozmenky vyplniť sám veriteľ, a teda uzavretím dohody o vyplnení zmenky veriteľ dostáva do rúk oprávnenie rozhodnúť o tom, že ním požadované plnenie je v súlade so zmluvou. Zároveň spôsob určenia zmluvnej pokuty nie je dostatočne zrozumiteľný pre priemerného spotrebiteľa.

3. Proti označenému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom s poukazom na relevantnú právnu úpravu (Exekučný poriadok, smernica Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách), ako aj s poukazom na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a recentnú judikatúru ústavného súdu (nález č. k. II. ÚS 299/2019 z 20. septembra 2020) zásadným spôsobom rozporovala zastavenie exekúcie v celom rozsahu podľa § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017, ako aj namietala arbitrárnosť hodnotení exekučného súdu o absolútnej neplatnosti celej zmenkovej dohody pre údajný rozpor s dobrými mravmi.

4. O odvolaní sťažovateľky rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že uznesenie okresného súdu ako vecne správne potvrdil, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia sa stotožnil s dôvodmi okresného súdu. Zároveň konštatoval, že exekučný súd v zmysle § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku nemá možnosť preskúmať, či vymáhaný nárok bol priznaný na základe uplatnenia neprijateľných zmluvných podmienok alebo v rozpore so zákonom alebo s dobrými mravmi, pretože nemôže byť jeho úlohou v rámci exekučného konania nahrádzať základné konanie. Exekučný súd overuje len to, či v konaní, v ktorom bol exekučný titul vydaný, bolo alebo nebolo prihliadnuté na neprijateľné zmluvné podmienky, na obmedzenie alebo neprípustnosť použitia zmenky alebo na rozpor s dobrými mravmi, alebo so zákonom. Poukázal tiež na to, že novela Exekučného poriadku uskutočnená zákonom č. 438/2015 Z. z. ustanovila jednoznačnú právnu domnienku, že v prípadoch uplatňovania nárokov zo zmenky proti povinnému, ktorý je fyzickou osobou, je daný dôvod na zastavenie exekúcie, ak nie je preukázaný opak, k čomu však nedošlo. Okresný súd podľa krajského súdu v zmysle § 243f ods. 6 Exekučného poriadku dostatočne preskúmal na základe listín predložených oprávneným, či je daný dôvod na zastavenie exekúcie, a keďže zistil, že domnienka podľa § 243f ods. 4 Exekučného poriadku nebola vyvrátená, postupoval správne, ak exekúciu zastavil. Ďalej krajský súd uviedol, že „*Smernica Rady č. 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru nezakazuje používanie zmienek v spotrebiteľských zmluvách, ale zo znenia Čl. 10 jednoznačne vyplýva, že členské štáty môžu povoliť ich používanie v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa v takýchto situáciách.*“.

III.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namietala, že krajský súd vôbec nereagoval na vecnú a právnu argumentáciu uvedenú v jej odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu. V tejto súvislosti tvrdí, že odvolací súd nereflektoval na ňou namietanú konkrétnu judikatúru najvyššieho súdu, v zmysle

ktorej v prípade zastavenia exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku musí exekučný súd vyhodnotiť, v akej miere je uplatnený nárok zo zmenky primeraný a (len) nad tento rámec vymoženie nároku nepripustiť. Podľa sťažovateľky je nepochybné, že by bolo ústavne neudržateľné a nespravodlivé, ak by ako oprávnená v exekučnom konaní disponujúca riadnym exekučným titulom nedostala príležitosť súdnou cestou vymôcť protihodnotu za reálne poskytnuté plnenie alebo službu len z dôvodu toho, že pôvodný veriteľ akcesoricky k hlavnému záväzku zmluvne dojednal ďalšie kvantifikovateľné a reálne oddeliteľné nároky, ktoré sú podľa názoru súdu svojou povahou neprijateľné, a preto sa im súdna ochrana neposkytuje. Je nevyhnutné, aby súdy vykladali a aplikovali právne normy vo vzájomných súvislostiach, a nie izolovane, a teda exekučný súd nemôže ignorovať § 57 ods. 3 Exekučného poriadku, ktorý je potrebné aplikovať pri každom dôvode zastavenia exekúcie. Napriek skutočnosti, že sťažovateľka v podanom odvolaní poukazovala na viaceré rozhodnutia vyšších súdnych autorít a argumentovala nimi, krajský súd ich nijako nezohľadnil a nevysporiadal sa s nimi. Ignorovaním zákonnej povinnosti v zmysle § 387 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) odvolací súd porušil jej procesné práva, konkrétne právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, a to do takej miery, že tým došlo k porušeniu práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

7. Ústavný súd pripomína, že vo vzťahu ku všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01).

8. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

9. Vychádzajúc z napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s ním potvrdeným uznesením okresného súdu (s poukazom na jednotu prvostupňového a opravného konania, pozn.) a skutočnosť

v týchto uzneseniach uvedených, ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd v spojení s okresným súdom svoje právne závery primeraným spôsobom odôvodnil, tieto závery sú logické, konzistentné a ústavný súd ich nepovažuje za arbitrárne.

10. Okresný súd v odôvodnení svojho uznesenia, s ktorým sa krajský súd v napadnutom uznesení stotožnil, jasne a zrozumiteľne vysvetlil zastavenie exekúcie s poukazom na príslušné ustanovenia Exekučného poriadku a Občianskeho zákonníka, a to pre rozpor dohody o vydaní a vyplnení blankozmenky s dobrými mravmi. Dôvody jej rozporu s dobrými mravmi sú prezentované v bode 25 uznesenia okresného súdu a ústavný súd ich považuje za ústavne udržateľné. Ústavný súd na okraj poznamenáva, že aj z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) vyplýva interpretácia únievého práva, od ktorej sa všeobecné súdy neodklonili. Súdny dvor v rozsudku vo veci C- 176/17 konštatuje, že *„článok 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá umožňuje vydať platobný rozkaz na základe vlastnej zmenky spĺňajúcej všetky náležitosti, ktorou sa zabezpečuje pohľadávka zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, keď súd, ktorý rozhoduje o návrhu na vydanie platobného rozkazu, nemá právomoc preskúmať prípadnú nekalú povahu podmienok tejto zmluvy, a pokiaľ podmienky uplatnenia práva podať odpor proti takému rozkazu neumožňujú zabezpečiť dodržiavanie práv, ktoré spotrebiteľovi priznáva táto smernica“*.

11. Ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsobiacim mimo tejto sústavy, pričom vo svojej judikatúre sa riadi zásadou minimalizácie zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti preskúmané (napr. IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010). Z tohto postavenia mu preto neprislúcha posudzovať vecnú správnosť právneho záveru, ku ktorému krajský súd pri interpretácii a aplikácii zákona dospel. Ústavný súd však musel zaujať stanovisko k tomu, či napadnuté uznesenie krajského súdu (v spojení s uznesením okresného súdu) spĺňalo požiadavku ústavnosti (odôvodnenie majúce požadovanú kvalitu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru).

12. Skutočnosť, že krajský súd v napadnutom uznesení zaujal právny názor, s ktorým sa sťažovateľka nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (II. ÚS 122/05). Podľa názoru ústavného súdu sa krajský súd v napadnutom uznesení takéhoto výkladu či aplikácie zákonného predpisu nedopustil.

13. Pokiaľ sťažovateľka namieta s poukazom na príslušnú judikatúru najvyššieho súdu a ústavného súdu zastavenie exekúcie v celom rozsahu, ústavný súd poukazuje na to, že ak súdy vyhodnotili, že nárok uplatnený zo zmenky a priznané plnenie je v rozpore s dobrými mravmi (vzhľadom na rozpor dohody o vydaní a vyplnení blankozmenky s dobrými mravmi), tak uvedená vada sa nedá rozdeliť a pôsobí na exekučný titul ako celok. Argumentácia sťažovateľky teda v tomto smere neobstoí a nemožno ju aplikovať na prejednávajúcu vec. V danom prípade totiž nebola

identifikovaná neprijateľná zmluvná podmienka, ktorú by bolo možné kvantifikovať, t. j. oddeliť od ostatných nárokov zo zmenky uplatňovaných na základe exekučného titulu v exekúcii, a teda nebolo možné nepripustiť exekúciu len v tej časti nároku uplatneného zo zmenky, ktorá má svoj pôvod (základ) v neprijateľnej zmluvnej podmienke. Súdny dvor k tomu dodáva, že zmluvná podmienka, ktorá bola vyhlásená za nekalú, sa v zásade musí považovať za podmienku, ktorá nikdy neexistovala, takže nemôže mať účinok voči spotrebiteľovi. Určenie nekalej povahy tejto podmienky súdnym rozhodnutím preto v zásade musí viesť k navráteniu právnej a skutkovej situácie spotrebiteľa, v ktorej by sa nachádzal, ak by uvedená podmienka neexistovala (rozsudok Súdneho dvora z 21. 12. 2016, Gutiérrez Naranjo a i., C 154/15, C 307/15 a C 308/15, bod 61).

14. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a základným právom sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež jej právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by reálne signalizovala možnosť po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vysloviť porušenie ňou označených práv.

15. Na základe uvedených skutočností ústavný súd ústavnú sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

16. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. októbra 2023

Robert Šorl
predseda senátu